

ZDRUŽENJE NADZORNIKOV
SLOVENIJE

za učinkovito korporativno
upravljanje

Stališče Združenja nadzornikov Slovenije glede kandidatur funkcionarjev in oseb s funkcijo v politični stranki, na katero so bili voljeni ali imenovani, za člane organov vodenja družb s kapitalsko naložbo države in samoupravnih lokalnih skupnosti

Ljubljana, 27.10.2020 – [Združenje nadzornikov Slovenije](#) se je opredelilo do kandidatur funkcionarjev¹ in oseb s funkcijo v politični stranki, na katero so bili voljeni ali imenovani², za člane organov vodenja družb s kapitalsko naložbo države in samoupravnih lokalnih skupnosti. Za njihovo kandidaturo je potrebna enaka strogost glede upoštevanja šestmesečnega 'obdobja ohlajanja' (t.i. 'cooling-off' obdobja) od prenehanja teh funkcij in nezdružljivosti funkcij, kot to velja za člane nadzornih svetov družb s kapitalsko naložbo države.

S tem stališčem pojasnjujemo pomen teh varoval za zagotavljanje avtonomije in neodvisnega odločanja ter izogibanje nasprotjem interesov v procesu kadrovanja za člane organov vodenja družb s kapitalsko naložbo države in samoupravnih lokalnih skupnosti.

ENAKA STROGOST ZA ČLANE ORGANOV VODENJA KOT TO VELJA ZA ČLANE ORGANOV NADZORA PO ZSDH-1

ZSDH-1 v 3. odstavku 21. člena določa, da SDH ne sme glasovati za:

- kandidate za člane nadzornih svetov družb, ki imajo ali so v zadnjih šestih mesecih imeli funkcijo v politični stranki, na katero so bili voljeni ali imenovani in

¹ Definicija po ZintPK:

»funkcionarji oziroma funkcionarke« (v nadaljnjem besedilu: funkcionarji) so: poslanci državnega zbora, člani državnega sveta, predsednik republike, predsednik vlade, ministri, državni sekretarji, sodniki ustavnega sodišča, sodniki, državni tožilci, funkcionarji v drugih državnih organih in samoupravnih lokalnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: lokalne skupnosti), poslanci iz Republike Slovenije v Evropskem parlamentu, kjer njihove pravice in obveznosti niso drugače urejene z akti Evropskega parlamenta in drugi funkcionarji iz Slovenije v evropskih institucijah in drugih mednarodnih institucijah, generalni sekretar vlade, bivši funkcionarji, dokler prejemajo nadomestilo plače v skladu z zakonom, ter funkcionarji Banke Slovenije, če njihove pravice in obveznosti niso drugače urejene z zakonom, ki ureja Banko Slovenije in drugimi predpisi, ki obvezujejo Banko Slovenije;

² Definicija po 21.(3.člen) člen ZSDH-1, kar tolmačimo:

Gre za kriterij, ki določa krog oseb, ki imajo 'izvršno funkcijo' v političnih strankah. Ker imajo stranke v statutih to zelo različno urejeno, jih definicija iz ZSDH-1, ki opredeljuje 'funkcijo v politični stranki, na katero so bile voljene ali imenovane', ustrezno zajema glede na namen kriterija. Tako ne obstaja splošna razlaga tega kriterija, saj se le-ta presoja za vsak primer posebej glede na funkcijo posameznika v politični stranki in glede na določbe statuta stranke.

- osebe s funkcijo, ki je po ZIntPK, po ZSDH-1 ali drugem zakonu nezdržljiva s članstvom v nadzornem organu ali organu upravljanja gospodarske družbe in ki take funkcije niso opravljali v preteklih šestih mesecih.

Če so to kriteriji za glasovanje SDH in s tem za kandidaturo za člane nadzornih svetov družb s kapitalsko naložbo države, ki nimajo izvršne funkcije in pooblastil vodenja poslov v teh družbah, potem je še toliko bolj pomembno, da se ti kriteriji upoštevajo in spoštujejo tudi pri kandidatih za člane organov vodenja družb s kapitalsko naložbo države, ki o sredstvih družbe odločajo in vodijo posle družbe. Za njihovo kandidaturo je torej potrebna enaka strogost kot to velja za člane nadzornih svetov družb s kapitalsko naložbo države.

Smiselno enako bi morale veljati tudi za organe vodenja in nadzora družb s kapitalsko naložbo samoupravnih lokalnih skupnosti.

ZAGOTAVLJANJE AVTONOMIJE IN NEODVISNEGA ODLOČANJA TER IZOGIBANJE NASPROTJEM INTERESOV

Pri direktnem prehodu funkcionarjev in oseb s funkcijo v politični stranki, na katero so bili voljeni ali imenovani, v funkcijo člana organa vodenja družbe s kapitalsko naložbo države, je velika verjetnost za nastanek okoliščin, ki v postopku imenovanja novega člana organa vodenja vplivajo na objektivno presojo članov nadzornega sveta, saj so le-ti lahko predmet političnega vplivanja na njihovo neodvisno odločanje.

S tem stališčem opozarjamo na ustrezno upravljanje teh tveganj v kadrovske procesih z vnaprejšnjim določanjem kriterijev za kandidate za člane organov vodenja družb s kapitalsko naložbo države. Ti kriteriji naj upoštevajo v tem stališču omenjena določila iz 21. člena ZSDH-1, ki ne omogočajo kandidiranje funkcionarjem in osebam s funkcijo v politični stranki, na katero so bili voljeni ali imenovani, brez upoštevanja ustreznih varoval (šestmesečnega 'obdobja ohlajanja' od prenehanja teh funkcij in nezdržljivosti funkcij).

Prav tako je po imenovanju teh oseb v organe vodenja družb s kapitalsko naložbo velika verjetnost za nastanek okoliščin, ki predstavljajo politično vplivanje nanje in na njihove vodstvene odločitve (zaposlitve, nakupi, izbor izvajalcev, pokroviteljstva, drugi posli,...), kar povečuje korupcijska tveganja in jim otežuje izogibanje kakršnemukoli nasprotju interesov v družbi, ki jo vodi v skladu s 38.a členom ZGD-1 in 59. členom ZSDH-1.

Na ZNS se pri oblikovanju tega stališča opiramo tudi na [OECD smernice za preprečevanje korupcije in integriteto družb v državni lasti](#), ki napotujejo na varovala za zagotovitev avtonomije organa nadzora v družbah v državni lasti kot sta splošno pravilo 'cooling-off' obdobja za nekdanje politike in preverjanje strokovnih kompetenc in odsotnosti nasprotja interesov pri javnih uradnikih. Smernice naprej napotujejo člane organov nadzora državnih družb na upoštevanje najvišjih standardov pri zaposlovanju in nadzoru članov organov vodenja in drugih članov posloводства teh družb, ki bi morali biti imenovani izključno na podlagi poklicnih meril. Posebno pozornost je treba nameniti upravljanju nasprotij interesov in s tem povezanimi prehodi akterjev med javnim in zasebnim sektorjem (znane tudi kot prakse 'vrtljivih vrat' – t.i. 'revolving door').

Smiselno enako bi morale veljati tudi za organe vodenja in nadzora družb s kapitalsko naložbo samoupravnih lokalnih skupnosti.

PRIPOROČILO ZNS

Priporočilo glede upoštevanja šestmesečnega obdobja ohlajanja ('cooling-off' period) za funkcionarje in osebe s funkcijo v politični stranki, na katero so bili voljeni ali imenovani, kot kriterija za članstvo v organih vodenja družb s kapitalsko naložbo države in samoupravnih lokalnih skupnosti je splošno pravilo, ki tveganja za avtonomno in neodvisno odločanje zamejuje in v postopek vnaša ustrezna varovala.

Člani organov nadzora v družbah s kapitalsko naložbo države in samoupravnih lokalnih skupnosti so pri kadrovanju članov organov vodenja in izboru primernih kandidatov dolžni upoštevati poklicna merila kot so primeroma strokovnost, delovne izkušnje v primerljivih družbah, osebno integriteto in sledljivo poslovno uspešnost.

Kakršnokoli izvajanje političnih in drugih pritiskov ter neetično vplivanje na neodvisno odločanje članov organov vodenja in nadzora je potrebno ustrezno razkriti in ravnati v skladu s [protokolom ZNS in KPK](#)³. Samo na tak način lahko varujemo osebno integriteto in ustvarjamo etično kulturo v našem gospodarskem prostoru.

DOPOLNITEV AVTONOMNIH PRAVNIH VIROV IN ZAKONODAJE

ZNS s sprejetjem tega stališča dopolnjuje obstoječe avtonomne pravne vire s tega področja⁴ in zakonodajo s področja integritete in preprečevanja korupcije. Smiselno enako naj bi se to stališče uporabilo tudi za organe vodenja in nadzora družb s kapitalsko naložbo samoupravnih lokalnih skupnosti.

ZNS bo upravljavcu državnega premoženja predlagal vključitev vsebine tega priporočila v akte upravljanja SDH oz. bo to predlagal novemu centralnemu upravljavcu družb s kapitalsko naložbo države v skladu z nastajajočo zakonodajo povezano z oblikovanjem demografskega sklada, če bo sklad postal nov upravljavec teh družb.

³ [Protokol za ravnanje članov nadzornih svetov ob izvajanju političnih in drugih pritiskov ter neetičnem vplivanju na neodvisno odločanje. ZNS, KPK, 2019](#)

⁴ Praktični napotki za nadzorne svete pri kadrovanju uprav, ZNS, 2012; Praktični vodnik po nasprotjih interesov, 2018 ter določila različnih kodeksov upravljanja.